

Bestuursdienst
Telefoon (050) 367 85 40 / R. van der Kroef
Onderwerp Deelname Waterketenakkoord

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

De leden van de raad van de gemeente
Groningen
te
GRONINGEN

In uw antwoord
graag datum en
kenmerk vermelden

Wij zijn met het
openbaar vervoer
bereikbaar,
buslijnen
1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Datum 16 JUN 2011

Bijlage(n) div.

Ons kenmerk RO11.2641163

Uw brief van

Uw kenmerk

Informatie over
vertrektijden krijgt u
via telefoon 0900-92 92

Geachte heer, mevrouw,

In het landelijk 'Bestuursakkoord Water' zijn afspraken vastgelegd tussen het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen (UvW), het InterProvinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (VEWIN) over de versterking van de samenwerking in de waterketen.

Na een fase van inventarisatie binnen de regio Groningen en Noord Drenthe wordt nu de regionale samenwerking concreet vorm gegeven. Door middel van het vaststellen van een Waterketenakkoord wordt een eerste stap tot samenwerking in de waterketen gezet. Hiervoor worden gemeenschappelijke intenties geformuleerd, kaders gesteld en inzet van capaciteit en middelen gedefinieerd. In dit akkoord wordt afgesproken om dit jaar te investeren in een gezamenlijke inzet tot meer samenwerking tussen dertig gemeenten, twee waterschappen en twee waterbedrijven. Begin volgend jaar zal duidelijk zijn of samenwerking in de waterketen daadwerkelijk een besparing van kosten en vermindering van kwetsbaarheid oplevert. De gemeente kan dan wederom besluiten om verder deel te nemen aan verdere samenwerking in de regionale waterketen of om hier juist van af te zien.

Landelijk Bestuursakkoord Waterketen

In 2007 is het Bestuursakkoord Waterketen van kracht geworden. Tezamen met het voornemen van het kabinet om te bezuinigen in de waterketen is de samenwerking in 2009 landelijk op gang gekomen. In het voorjaar van 2010 hebben gemeenten, waterschappen en waterbedrijven gezamenlijk een feitenonderzoek uitgevoerd. De commissie 'Feitenonderzoek' heeft de doelmatigheidsverbetering in de waterketen in de afgelopen tien jaar geïnventariseerd. Op basis van dit materiaal en komende ontwikkelingen heeft zij mogelijkheden tot verdere rationalisatie tot 2020 in beeld gebracht.

In het landelijke 'Bestuursakkoord Water' van april 2011 hebben VNG, UvW, IPO en VEWIN met het Rijk de afspraken om verder te gaan met de onderlinge samenwerking in de waterketen bevestigd. De aanpak gaat uit van samenwerking op investeringsniveau en op het gebied van het operationele taken in het rioleringsbeheer.

Deze samenwerking richt zich tevens op een vermindering van de kwetsbaarheid van organisaties, een versterking van de kennis en het verhogen van de kwaliteit. In dit akkoord is ook aangegeven dat het Rijk met wetgeving komt als de resultaten van samenwerking achterblijven. Dit akkoord is op 23 mei 2011 door betrokken partijen ondertekend. De VNG heeft haar leden onlangs met een ledenbrief schriftelijk over dit deelakkoord geïnformeerd.

In de regio Groningen en Noord Drenthe is het initiatief genomen om de mogelijkheden van verdergaande samenwerking te verkennen. De keuze voor de schaal van dit gebied komt voort uit de begrenzing van de beheergebieden van de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's. Met de instelling van de Stuurgroep Waterketen begin 2011 is een platform ontstaan om het proces van samenwerking ook in onze regio op gang te brengen. Na het uitvoeren van een verkennende fase is het moment aangebroken om de samenwerking in de waterketen steviger vorm te geven.

Doel van het Waterketenakkoord

Het Waterketenakkoord bestaat uit een korte Intentieovereenkomst en een Plan van Aanpak. Dit akkoord is een middel om afspraken te maken tussen partijen, richting te geven aan het proces van samenwerking en gelijkgezindheid te realiseren ten aanzien van doelen en de wijze waarop de doelen worden gerealiseerd. Samenwerking moet ertoe doen en voor de burger iets opleveren. Het Waterketenakkoord levert zodoende het kader voor de uitwerking van de samenwerking met als ijkmoment het jaar 2020

Het Waterketenakkoord heeft tot doel om alle betrokken partijen in de waterketen te verbinden aan het maken van gezamenlijke afspraken over hoe de regionale waterketen over enkele jaren zal zijn ingericht. De aanpak is er op gericht om kwetsbaarheid van individuele organisaties te verkleinen, kennis en ervaring beter te borgen, de waterketen duurzamer in te richten en synergievoordeel te behalen door slim samen te werken.

Aanpak samenwerking

De Stuurgroep Waterketen heeft in januari 2011 de richting uitgezet voor de aanpak voor het komende jaar. Voor het welslagen van deze aanpak zoekt de Stuurgroep de aansluiting bij alle organisaties en zoekt men binnen die organisaties ook ruimte om in dit proces te participeren. Dat wordt concreet vorm gegeven in vier sporen:

1. *Waterketenakkoord*: hierin staan de intenties van de samenwerking in de waterketen. In het onderliggende Plan van Aanpak worden werkwijze, gewenste resultaten en benodigde middelen vastgelegd;
2. *Onderzoek doelmatig investeren*: in ongeveer 10 clusters van zuiveringskringen worden optimalisatiestudies uitgevoerd. Het onderzoek moet leiden tot een optimalisatie en afstemming van investeringen teneinde lagere kapitaals- en beheerslasten te verkrijgen. Afspraken worden vastgelegd in afvalwaterakkoorden (doen we de goede dingen?);
3. *Regionaal feitenonderzoek*: in dit onderzoek wordt op basis van de Benchmark Rioleringszorg en best practises een vergelijking gemaakt van onderlinge prestaties. Het doel is om van elkaar te leren en te zoeken naar optimalisatiemogelijkheden (doen we de dingen

goed?). Het regionale feitenonderzoek zal moeten leren welke besparingsmogelijkheden in onze regio reëel zijn;

4. *Realiseren van quick wins*: er wordt al veel samengewerkt en dat is niet voor niets. Op veel punten ligt dat erg voor de hand. Door deze samenwerkingsvormen te verbreden en daaraan wellicht nog zaken toe te voegen kan samenwerking snel in de praktijk worden gebracht (welke dingen kunnen we per direkt goed doen?).

Inhoud Waterketenakkoord

In het regionale Waterketenakkoord worden de intenties vastgelegd waarmee de dertig gemeenten in Groningen en Noord Drenthe, de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's, Waterbedrijf Groningen en WaterleidingMaatschappij Drenthe samen het traject van verdere samenwerking in gaan. Het akkoord dient vooral om aan de start van dit traject van samenwerking goede afspraken te maken over de gestelde doelen, de gewenste aanpak, de verwachte resultaten en de inzet van middelen. Het akkoord richt zich met name op de gezamenlijke acties in 2011 die ten doel hebben de meerwaarde van samenwerking in de regionale waterketen aan te tonen. Eind 2011 moet er voldoende informatie beschikbaar zijn om inzicht te hebben in de mogelijkheden om doelmatigheid en synergie binnen de waterketen te versterken, de kwetsbaarheid van de afzonderlijke organisaties te verminderen en de kennis op peil te houden. Op basis van deze informatie wordt begin 2012 aan de deelnemers aan het Waterketenakkoord een voorstel voorgelegd over het vervolg van de samenwerking. De gemeente kan dan wederom besluiten om verder deel te nemen aan een verdere samenwerking in de waterketen of om hier juist van af te zien.

Inhoud Plan van Aanpak

Het Plan van Aanpak vormt een verdere uitwerking van het Waterketenakkoord. Het schetst de aanleiding en ontwikkelingen tot nu toe en vertaalt dit naar een concrete doelstelling voor deze regio. In het Plan van Aanpak wordt ook stil gestaan bij de ontwikkelingen die op dit moment op de watersector af komen. Deze vragen enerzijds om anders tegen het functioneren van de waterketen aan te kijken en signaleren anderzijds ook dat deze ontwikkelingen vragen om een versterking van kennis en capaciteit. Door vergrijzing neemt de kwetsbaarheid op dit moment alleen maar toe.

In het Plan van Aanpak worden de samenwerkingsthema's verder uitgewerkt. Naast de eerdergenoemde onderzoeken naar doelmatig investeren en regionaal feitenonderzoek en het realiseren van quick wins, wordt ook een kader geschetst voor het onderzoeken van vormen van samenwerking. Door middel van de uitwerking van samenwerkings-scenario's worden de gegevens uit de diverse onderzoeken gecombineerd. Dit moet resulteren in een palet aan mogelijke vormen van samenwerking, die tezamen met de overige onderzoeksresultaten begin 2012 worden gepresenteerd.

Tot slot wordt aandacht besteed aan de organisatie, de communicatie en de financiën. Voor de uitwerking van het Plan van Aanpak en de verschillende onderzoeken zijn werkgroepen ingesteld, waarin medewerkers uit verschillende organisaties deelnemen.

Voor het uitvoeren van onderzoeken is een budget geraamd van ca. € 95.000,=. De drie betrokken sectoren gemeenten, waterschappen en waterbedrijven dragen evenredig bij. De gemeente Groningen draagt op basis van haar inwoneraantal € 8.330,= bij. Tevens leveren wij een inzet van maximaal 150 manuren aan diverse onderzoeken, werkgroepen en overige activiteiten die uit de samenwerking voortvloeien.

Belangen gemeente Groningen

Bij diverse landelijke ontwikkelingen bij het doelmatig waterbeheer en de oprichting van het rioleringsbedrijf Rio-Noord van het Waterbedrijf Groningen hebben wij de belangen van de beleidsvelden water en riolering bij de Gemeente Groningen afgewogen.

Wij hebben n.a.v. een verkenning van de mogelijkheden tot samenwerking met het Waterbedrijf Groningen / Rio-Noord besloten geen verdere samenwerking met dit bedrijf te zoeken. Belangrijkste argument is dat het essentieel is dat rioolzorg integraal deel uitmaakt van het werken in de openbare ruimte, zoals deze op basis van het beleid in het Groninger Water- & Rioleringsplan (GWRP) jaarlijks wordt gerealiseerd. Ook is de aanwezige kennis en capaciteit bij onze gemeente regionaal gezien sterk ontwikkeld en daardoor minder kwetsbaar dan bij omliggende gemeenten.

In 2010 hebben wij n.a.v. de discussie tussen de VNG, de UvW en het Rijk over het doelmatig waterbeheer een nader standpunt over waterbeheer en rioolzorg ingenomen. Bij onze visie op doelmatig waterbeheer hebben wij nogmaals overwogen dat waterbeheer en rioolzorg een grote impact hebben op de openbare ruimte en dat de gemeente daarbij zelf aan het stuur wil blijven en dit niet door middel van uitbesteding aan de waterschappen of waterbedrijven wil overlaten. Dit standpunt hebben wij vorig jaar ook onder de aandacht van de VNG gebracht.

Er zijn door de Stuurgroep verschillende mogelijkheden geschetst om te komen tot vergaande regionale samenwerking in de waterketen. Deze staan hieronder gerangschikt in een volgorde van sterk van invloed op de belangen van de Gemeente Groningen tot een minder grote impact op de gemeentelijke organisatie:

- A. Ontwikkeling van een integrale water- en rioleringsorganisatie (uitbesteding van beleid en operationele taken conform Rio-Noord);
- B. Ontwikkeling van een sterk regionaal kennis- en datacentrum voor water en riolering;

Een integrale water- & rioleringsorganisatie (conform optie A) is voor de meeste organisaties een brug te ver en voor de Gemeente Groningen zelfs onwenselijk. Gemeenten willen het beleid en het operationeel rioolbeheer in eigen hand houden. Rio-Noord is als een dergelijke organisatie wel sterk in ontwikkeling, maar uitbesteding van water- en riooltaken aan dit bedrijf is niet in het belang van de inwoners van onze gemeente.

Het belang van de gemeente Groningen is het best gediend, als er een sterk regionaal kennis- en datacentrum (conform optie B) ontwikkeld wordt. Groningen heeft daarom

een voorkeur voor deze optie, waarbij de Gemeente Groningen gezien haar schaal-grootte en aanwezig potentieel een centrumpositie wil innemen. Naast de regionale verkenning van samenwerking in de Stuurgroep en Regiegroep Waterketen zal de gemeente Groningen daarom dit jaar zelfstandig haar eigen strategie tot samenwerking in de waterketen uitwerken. We zullen t.b.v. een definitief standpunt over regionale samenwerking een eigen visie op het toekomstige regionale water- en rioolbeheer ontwikkelen.

Overweging bij het Waterketenakkoord

De vaststelling van het Waterketenakkoord is een belangrijke stap om een verdere wisselwerking op gang te brengen tussen de doelen van samenwerking, de betrokkenheid bij de uitvoering en de invulling van de opgaven. Het Waterketenakkoord is een eerste stap in het vorm geven aan samenwerking. Met deze stap wordt de ruimte vrij gemaakt om onderzoek te kunnen doen, samenwerkingsscenario's op te stellen en om via de quick wins daadwerkelijk vorm te geven aan de samenwerking.

Wij verwachten dat de regionale samenwerking op termijn mogelijkheden zal bieden om de binnen onze gemeente aanwezige kennis en capaciteit ook bij andere gemeenten in de regio te vermarkten. Daarmee kan een bredere basis worden gecreëerd voor het aantrekken, binden en boeien van (steeds schaarser wordend) deskundig personeel. Mede vanuit deze gedachte zijn wij gebaat bij een goede vertegenwoordiging in de regiegroepen en werkgroepen die de verdere uitwerking van het Waterketenakkoord in 2011 vorm zullen geven. Door participatie van onze medewerkers aan de diverse werkgroepen die de voorgenoemde onderzoeken begeleiden dragen wij dit jaar bij aan de door de Stuurgroep Waterketen gevraagde financiële inzet en capaciteit.

Wij vertrouwen u met deze informatie voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Bijlagen (ter visie):

1. Waterketenakkoord voor Groningen en Noord-Drenthe (11 april 2011);
2. Plan van Aanpak Waterketen (11 april 2011, incl. kostenverdeling);
3. Landelijk Bestuursakkoord Water (21 april 2011);
4. VNG Ledenbrief 'Deelakkoord Water' (25 mei 2011).